

Erőgyűjtés a tanévre

Már alig három hét van hátra a tanév kezdetéig, ezért különösen fontos a kérdés: a diákok kellően kipihenve kezdik-e majd munkájukat, a tanulást? A pedagógusok véleménye szerint helyes, ha a diákok a nyári vakáció egy részét hasznos munkával töltik, vigyáznak kell azonban arra, hogy az ne tartson közvetlenül a tanév kezdetéig. Nagyon fontos, hogy jusson kellő idő a pihenésre, a gyerekek érdeklődésének megfelelő szórakozásra. A pihenés természetesen nem semmittevést jelent.

A vakációban — kétségtelen — lazítani kell az iskolai

figyelmen, a szigorú kötöttségeken, de valamilyen időbeosztásra, egyfajta napirendre ilyenkor is szükség van.

Az utóbbi évek tapasztalatai szerint a vakáció második felében viszonylag kevesebb gyerek keresi fel a napközi táborokat, mint az első hetekben. Az esetek többségében ennek az az oka, hogy a szülők ekkor veszik ki a szabadságukat és együtt töltik azt gyermekükkel. A szülőkkel együtt töltött, okos beosztású napok, hetek jelentik a gyermekek számára a legigazibb vakációt.

Mesél az úthenger

— Ha akarnék, se tudnék hazudni — mutatja kezét, testét, igazolványát Missbrenner Márton —, annyi minden átestem, mind megtörtént velem. Horvátszágból születtem, lakatosnak tanítottak, a háborúban a páncélosoknál szolgáltam. Apám kiment Amerikába, mikor megtudta, hogy az acélkoporsóba bújtam! Már így hívták akkor a tankot. A nagyapám Los Angeles-i volt, onnan jött még a nagyon régi háborúban, amikor még Monarchia volt. Aztán elvett egy székesfehérvári lányt és itt ragadt. Rokonaim sokan élnek Amerikában, 37 unokatestvérem van, meg öcsém és két húgom. Ádám, Éva, Mária... Voltam náluk Kaliforniában — repülővel. Újra őket 1969-ben láttam.

— Hát persze. Beszéltem még a nyelvüket. Tizenegylekkel beszéltem megérttem magam. Tudom mind az ótájt a szlávot; a németet, a dánt, az angolt. Mi is van még... Ja, a lengyelt, a görögöt, mert a menyem görög... Voltam a háborúban a tiszteknél tolmács, de beleuntam. A német rám bízta a pénzt, hogy gazdálkodjak, aztán berúgott és rajtam kereste. A másik meg nem szerette, ha nevettem. Hozatott mellem tolmácsot, aki azért volt, hogy ellenőrizzen, jól mondok-e. Puskaival kísért. Ezt sem lehetett bírni. Inkább kitanultam sok iskolát, gépkezelő lettem. Egy marokra való papírom van itt a zsebemben is. Hát még otthon... Kiténtetésem is vannak, oklevél, vörös csillag...

— Nekem soha nem volt bajom a beszéddel, mert egyszer becsaptak, azóta csak azt mondom, amit értek is. Egy szót se értem magyarul, mikor Kalocsára kerültem 1941-ben. Ott udvarolni akartam egy lányt, Pintér Máriának. Keztem tőle tanulni a magyart. Legelsőre mondta, így kell köszönni itt... Kijött az anyja, én meg köszöntem. Úgy befordult, azóta is haragszik. Aztán jött a bátyja, annak is köszöntem, olyan lett, mint a pulyka. Most már nem mondanám meg a haragosomnak se...

— Nemcsak ezért nem maradtam Amerikában. Itthon, ha beteg vagyok, akkor is jár a pénz egy része, ott meg ha megbetegszek, sok a kiadás.

— Szeretem a gépet, amivel most vagyok, nem az enyém. A „gumibabát”, a tiztonást — most generálozzák. Rajta maradt ez a név, még onnan, amikor a Tisza-hídat simítottuk. Bedöglött a motorja és olyan, hogy ha nem jár, nem lehet kormányozni. Akkor éppen a női fodrászat előtt állt le. Ahogy rántott egyet, majdnem bement a lépcsőn. Megijedtek, sikítottak a nők. Én meg rászóltam: tán ondoláltam meg? Aztán ezt kimondtam, ott volt a rendőr, és száz forintot kivett a zseemből. Akkor lett a keresztelőd...

— A legtöbbet a hengerrel jártam, ahol dolgoztam. Hogy kis terület ez annak, aki a világot bejárta, nem tudom. Nappal jól elvagyok a géppel. Elráz, visszabeszél, de haladunk...

A mesélő úthengerrel találkozott: Majoros Tibor

— Hogy mikor pihenek? Este kilenctől háromig... Amikor szárazság van, éjszaka nem jól érzem magam, szúr valami belülről. Egész nap tele megy a tüdő füsttel, még a bőrömben is érzem az aszfaltot. Mindig füstölődök.

A magas- és mélyépítőknél dolgozok, ötven óta, itt Szegeden nyolcadik éve. Azelőtt katona voltam, negyvenéves szeptember egytől negyvenöt május kilencedikéig... Nagyon megjegyeztem... Utána gazdálkodtam Kelebián. A háborúban sokfelé jártam, a Fekete-tengertől Finnorszáig mindenfelé. Négy évig volt idő. Egy évig kórházat is nyomatam. Tizenhét szilánkot kaptam egyszerre. Egy bennem is maradt... Nem fáj már, benőtte magát... Nem engedtem felhasítani az arcomat...

— Azért vagyok Kisszálláson, mert jó nekem ott. Amikor kint voltam Amerikában, tíz dollárt adtak volna egy órára. De az apám lebeszélte... Egy ekkora öregembert, mint én... Az apám nagyon szigorú volt. Amikor bevonultam, azzal váltunk el, hogy többé sose látjuk egymást, s 28 év után, mikor újra találkoztunk, mondtam neki: lám, apám, mégse beszélt igazat. Felemelte a görbebotot és rámszólt: gyerek, mit mondasz, meg ne halljam még egyszer... Persze megcsókoltam, s bocsánatot kértem.

— Nemcsak ezért nem maradtam Amerikában. Itthon, ha beteg vagyok, akkor is jár a pénz egy része, ott meg ha megbetegszek, sok a kiadás.

— Szeretem a gépet, amivel most vagyok, nem az enyém. A „gumibabát”, a tiztonást — most generálozzák. Rajta maradt ez a név, még onnan, amikor a Tisza-hídat simítottuk. Bedöglött a motorja és olyan, hogy ha nem jár, nem lehet kormányozni. Akkor éppen a női fodrászat előtt állt le. Ahogy rántott egyet, majdnem bement a lépcsőn. Megijedtek, sikítottak a nők. Én meg rászóltam: tán ondoláltam meg? Aztán ezt kimondtam, ott volt a rendőr, és száz forintot kivett a zseemből. Akkor lett a keresztelőd...

— A legtöbbet a hengerrel jártam, ahol dolgoztam. Hogy kis terület ez annak, aki a világot bejárta, nem tudom. Nappal jól elvagyok a géppel. Elráz, visszabeszél, de haladunk...

A mesélő úthengerrel találkozott: Majoros Tibor

— Hogy mikor pihenek? Este kilenctől háromig... Amikor szárazság van, éjszaka nem jól érzem magam, szúr valami belülről. Egész nap tele megy a tüdő füsttel, még a bőrömben is érzem az aszfaltot. Mindig füstölődök.

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Muzsikáló udvar, a tanácskóro udvarán. (A Budapesti Madrigálkórus hangversenye, vezényel Szekeres Ferenc.) Ma este 8 órakor.

Balázs Irén textilkiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, naponta 10–18 óráig.

Samu Géza szobrászművész kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban, naponta 10–18 óra között.

Alföldi festők kiállítása a Gulácsy Lajos Teremben. 14–18 óra között.

Megtekinthető 9.30 és 17.30 között.

A 19. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában, naponta 10–19 óra között.

Medgyessy Ferenc-emlékkiállítás a November 7. Művelődési Központban, megtekinthető naponta 10–18 óra között.

Kiss Rózsa Ilona kerámiakészítő kiállítása a Juhász Gyula Művelődési Központban, mindennap 10–18 óra között.

Váro Márton szobrászművész kiállítása a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában, naponta 10–18 óra között.

A Szegedi Szabadtéri Játékok húsz éve. Kiállítás a Móra Ferenc Múzeum dísztermében, valamint a múzeum állandó kiállításai.

A Víz előtti Szeged, a Somogyi-könyvtár kiállítása, naponta 10–18 óra között.

Hajdú-Bihar megye népművészete. Kiállítás a szegedi Tömörkény István Művelődési Házban, hétfő kivételével naponta 10–12 és 14–18 óra között.

Szegeden a moszkvai balett

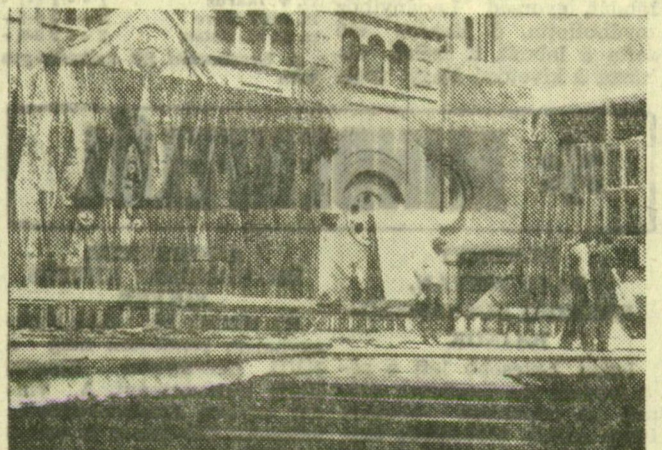
Holnap mutatják be a Coppéliát

Hétfőn, tegnap délelőtt díszletállító gyűrták a dóm-színpadot. Míg a Sztanyiszlavszkij és Nyemirovics-Dancsenko Színház balettművészei valahol Pesten csomagoltak és készülődtek Szegedre, a vasárnap megérkezett vezetőik és... műszakiak nagy gonddal mérlesekelték, pásztázták a Dóm térszínpadot, irányították a munkásokat, hova mi kerül.

Vastagh Attila, a Játékok szcenikusa gyorsan szót értett szovjet kollégájával, Jakov Markovics igazgatóhelyettesnek és Alekszej Csicsinadzenének, a Coppélia rendező-koreográfusának arra is

jutott ideje, hogy nyilatkozzon lapunknak. Kora délután aztán bejutott a Tisza Szállóhoz a baletteseket szállító busz. Ebéd következett, majd irány a Royal Szálló, rövid délutáni pihenés. Bste tréning, színpadra kerültek az előadás kellékei, próbahangosítás, később úgynevezett bejárási próba, végül világosítási próba.

Ma, kedden este főpróbára, holnap bemutatják. Az ideai szabadtéri játékok sorrendben ötödik, egyben utolsó premierjén Delibes balettfjét, a Coppéliát láthatják a nézők.

A Coppélia díszletállító próbája a szabadtérin

A Muzsikáló udvaron

Sznyitkovszkij vendégjátéka

Szerényebben tervezte idei nyarat a Pál Tamás vezette Szegedi Kamarazenekar. A Muzsikáló udvaron egyetlen koncertet tartott, szombaton, ahol is műsorának legfontosabb feladatát galánsan átengedte a vendégművészeknek, közülük is inkább Sznyitkovszkijnek, a Bach a-moll hegedűversenyének eljátszásával a hegedűlő magasiskoláját mutatta be. Példát adott a nemes tónusú, bensőségesen árnyalt Bach-játékra. Tiszta szólamvezetés, értelmes, stílusos fogalmazás jellemezte valamennyi tétel előadását. A maga nagyon tervszerű, logikus felépítésével érett, kristályosodott és mégis ihletett tolmácsolása különleges, csak az egészen kivételes tudású művészek közeléig terjedő varázsa atmoszféráját

Persze nem akármiknek. Sznyitkovszkij ugyanis korunk egyik leghíresebb hegedűse, mást ne említsünk, a moszkvai akadémián David Ojstrah utóda. A fiatal Kapas Géza pedig ugyanezen a főiskolán tanárség. A program első részében Sznyitkovszkij Bach a-moll hegedűversenyének eljátszásával a hegedűlő magasiskoláját mutatta be. Példát adott a nemes tónusú, bensőségesen árnyalt Bach-játékra. Tiszta szólamvezetés, értelmes, stílusos fogalmazás jellemezte valamennyi tétel előadását. A maga nagyon tervszerű, logikus felépítésével érett, kristályosodott és mégis ihletett tolmácsolása különleges, csak az egészen kivételes tudású művészek közeléig terjedő varázsa atmoszféráját

teremtette meg. Bach d-moll kettősversenyét Sznyitkovszkij Kapas Gézával játszotta. Itt Kapas bizonyította jó iskoláját, hogy méltó partnere világhírű mesterének. Különösen a megindító szépségű lassú tételben folytatott egy-lással bensőséges „párbeszédet” a két szólóhegedűs. A nagy formátumú finálét ismételnük kellett.

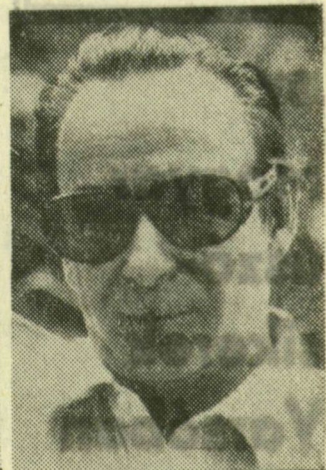
A zenekart Pál Tamás főként csembalo mellől irányította, hiszen dirigálnia kifejezetten csak Weiner művét kellett. Pál érzékeny zenei idegrendszerével így is jól ellenőrizte zenekarát, és biztosította az előadásnak azt a szabadságot és rugalmasságot, amelyre egyébként egy karmester nélküli zenekar kevésbé lenne képes.

T. Péter László

A realizmus ösvényein

Jakov Markovics: „Orosz-szovjet” szerzőkkel

Alekszej Csicsinadze: „Egy padban Barkóczyval”

A Dóm téren a mutatványos Coppélius színes bódét állítják, miközben a moszkvai Sztanyiszlavszkij és Nyemirovics-Dancsenko Alami Akadémiai Opera- és Balettszínház vezetőivel, J. L. Markovics igazgatóhelyettesével és A. V. Csicsinadze koreográfus-rendezővel röpköpnél és beszélgetnének az egyik páholyba ülünk. — Színházunk két kiváló rendezőnként, Sztanyiszlavszkijról és Nyemirovics-Dancsenkóról neveztük el. Az egykori opera és balettszínház 1938-ban egyesült. Azóta a Szovjetunió egyik vezető zenés színháza. Jelenleg 760 művész dolgozik a színházban, közöttük 52 szólista, 112 tagú a balettegység, 70 tagú a kórus, és 110 tagú a zenekar — kezdi a bemutatkozást J. L. Markovics. — Színházunk alapvető célja orosz és szovjet szerzők műveinek tolmácsolása. Az együttes sokat vendégkezelt, különösen a balett-társulat járja gyakran a világot. Háromszor jutottak el Japánba, kétszer vettek részt latin-amerikai turnén, s bemutatott művészetüket Franciaországban, Olaszországban, Görögországban, Portugáliában, Finnországban — mindenütt nagy sikerrel. Az együttes itt volt a Szegedi Szabadtéri Játékok felújításának első évében. A Dóm térszínpadon az Esmeralda című balettel léptünk fel, majd a következő évben is szerepeltünk Szegeden. Az idei turnénk Budapestre kezdődött — három előadással a Margitszigeten. Bemutattuk a Johann Strauss zenéjére készített Straussiana című egyfelvonásos, Minikusz Paquita című háromfelvonásos balettfjét és Hacsaturján Gajane-szvitjét. Szegeden a Coppéliával szerepelünk. De erről már beszéljen a balettmester — adta át a szót Csicsinadzenének.

— A Coppéliát repertoárunkból a kint járt magyar szakemberek választották. Mi — új felfogású koreográfiával — 1975-ben mutattuk be a művet. A régi Coppélia felfogással ellentétben új módon igyekeztünk megfogalmazni ezt a régi francia balettet. Egyetlen dolog maradt eredeti — a zenei anyag, amelyet csak itt-ott rövidítettünk. Az első alapvető különbség, hogy ebben a koreográfiában a komédia dominál, hiszen az Osztrák-Magyar Monarchiában játszódó történet kacagató gúnnyal, a másik különbség, hogy az eddigi rendezésekben az utolsó felvonásnak tulajdonképpen nem volt cselekménye — mi megoldottuk a három felvonáson át tartó folyamatos cselekményt. A harmadik, hogy a koreográfia épít a néptánc-kultúrára, elsősorban a magyar folklóra, de a klasszikus hagyományokra is. Negyedszer, a mutatványos Coppélius főszereplővé válik, a legkiválóbb táncosok virtuóz szerepe lett. Új figurát is teremtettünk: Lothart, az osztrák tisztet.

A balettmester és koreográfus táncosként itt járt 1959-ben Szegeden. Hogyan alakult művészi pályája?

— Mint az együttes szintén valamennyi tagja, én is a moszkvai baletttintézetbe jártam. Balettnövendékként léptem fel először ebben a színházban, majd az együttes szólistája lettem. 1956-ban szereztem a Moszkvai Színművészeti Főiskolán balettmesteri diplomát. A csoportban magyarok is tanultak, egy padban ültem Barkóczy Sándorral. Később Lengyelországban dolgoztam, a Varsoi Balettel vezettem 4 évig. Több külföldi vendégrendezés után, a kiváló koreográfus, Burmeiszter halálát követően, 1971-ben lettem a színház balettegységének vezetője.

Nagy elődje, Burmeiszter is a realizmus megszállottja volt. Úgy tudjuk, Csicsinadze ebben is követi elődjét.

— Volt egy görög hős, akinek hatalmas ereje abban rejlett, hogy két lábbal állt a földön. Ha elrugaszkodott, elvesztette erejét. Hitem, hogy a balettművészetnek is erős szállal kell kötődni szülőföldjéhez. A népi művészetünkben nincs gazdagabb forrásvidék a ma művészeinek. Glinkától Csajkovszkijig át Szostakovicsig az orosz és szovjet szerzők mindig a népzeneire támaszkodva dolgoztak. Ami igaz a balettművészetre is. Elvetem a nemzeti gyökerek nélküli balettet. Minél világosabban fejeződik ki a népi formakincs, annál tisztább, realiztikusabb és érthetőbb a mű. Úgy kell eltáncolnunk mindent, hogy a közönség a műsorfüzet elolvasása nélkül megértse.

T. L.